

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și Administrația: Strada Măcelarilor Nr. 21.

Se prenumără și la poște și la librării.

În Bucuresci

primesc abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Deprinderi semitice.

Maghiarul neaș este din fire sincer și iubitor de adevăr până la brutalitate. În atingere cu el totdeauna vei scîlbi vocea, și mai ușor te vei plînge de prea marea și cu deosebire prea lărmuitoarea lui iubire de adevăr, decât de vr' un ascunș în inima lui, prin care se voacă a te amăgi cu minciuni și vorbe făfărite.

Așa îl cunoaștem noi pe Maghiar și așa îl cunoașteră și alții. Și cu toate acestea în viața publică întâlnim de un timp încoace o aparițiune, care dovedește tocmai contrarul isbitor al calităților de mai sus.

Ar fi foarte greu să ne explicăm acest fenomen, psihologică inexplicabil, dacă nu am ști un lucru: cum se face opinia publică în Ungaria? Lucru natural, că la alcătuirea marelui puteri ce se numesc opinie publică partea cea mai mare o are presa. Ear' presa „patriotică” a Ungariei, ungurească și nemțească, este cu deservire în mîna Ovreilor.

Așadar Ovrei alcătuiesc opinia publică oficială pe seama poporului maghiar.

Dar' nu numai în presă sînt puternici fiii lui Israil. Pretutindenea ne întâlnim cu dinșii, în știință, în literatură, la universități și academii, cu un cuvînt sînt mari și tari în toate ramurile vieții publice și culturale a fraților nostri maghiari.

Ear' Ovrei sînt Semiți de viță și tot Semiți mai sînt și Armenii, un alt element „asimilat” de maghiarime, mai mic și mai neînsemnat decât cel ovresc, dar' în multe feluri și prin multe însușiri de caracter înrudit cu acesta.

Elementul semit, care face opinia publică și influențează cultura maghiară, este după a noastră părere cauza, că în viața publică a Ungariei nu mai întâlnim caracteristica iubire de adevăr a Maghiarului. Din contră s'a introdus deprinderea de a se tracta fără cea mai mică umbră de pudoare drept adevărate lucruri, despre care toată lumea știe, că nu sînt.

Și din asemenea minciuni notorice, susținute une-ori chiar cu însuflețire, se trag apoi cele mai ciudate consecuențe, se așteaptă cele mai pozitive rezultate, ca-și-cînd ar fi vorba de cele mai reale lucruri.

Eată ce numim noi deprinderi semitice. Dar' ca să fim mai bine înțe-

leși, vom cita un exemplu în această privință, cel mai nou și cel mai clasic în această privință:

Se știe, că „Nemzet” este organul de frunte al guvernului. Se știe, că acest guvern este în serviciul politicii exclusivismului maghiar, ale cărei ținte sînt „unitatea națională” și „statul unitar”. Se știe, că în practică tendința maghiarizatoare străluce din toate actele guvernului și partizanilor sei. În vederea maghiarizării s'a tăcut legea instrucțiunii, în vederea maghiarizării sînt alcătuite și conduse toate: legislativă, justiție și administrație.

Se știe, că guvernul spriginesce reuniunile de maghiarizare și le acordă ajutoare din averea publică. Se știe, cum guvernul în mod violent și ilegal a introdus maghiarizarea cu forța a institutelor noastre superioare de cultură, maghiarizînd pe cel din Beius și pregătind maghiarizarea celui din Năsăud etc. Se știe, cum legile încâtva favorabile nemaghiarilor sînt nesocotite, călcate de-a dreptul sau paralizate prin ordinări ministeriale. Se știe în fine, că însuși „Nemzet” în mai multe rânduri a publicat planuri elaborate în toată forma de Beksis Gustav și de alți șovinisti, după care are să fie maghiarizată mai înainte cultura și inteligența și apoi țara întreagă. Am avut ocaziune să vedem, cum școalele statului urmăresc maghiarizarea forțată a nemaghiarilor și cum chiar și în honvețime acest pretins interes „național” este servit cu mare zel, une-ori chiar în detrimentul intereselor militare.

Seurt și cuprindător: pentru nici un om cuminde din țeară și din lume nu este un secret, că statul, guvernul și societatea maghiară urmăresc cu plan, cu sistem și premeditare maghiarizarea țerei întregi cu toate mijloacele, de care statul, guvernul și societatea dispun.

Și cu toate acestea eată cum se exprimă „Nemzet” într'un articol publicat la loc de frunte al numărului său dela 26 Iulie n. sub titlul „*Ünkéntes magyarosodás*” (Maghiarizare de bunăvoie):

„Bine fac deja dușmanii maghiarimii, în lăuntru în țeară și în străinătate, că se obișnuiesc cu rîul inevitabil, că Ungaria se va maghiariza cu totul, și anume fără cea mai mică forță din partea guvernului și a legislativei, simplu numai din iubirea de patrie a cetățenilor nemaghiari și din înțelegerea celui simplu adevăr, că a

nu posedă limba statului, este mai mare nenorocire pentru respectivul cetățean, decât pentru stat.

„Binevoacă a privi împrejur în țeară, cum se adună locuitorii de limbă străină pe toate terenurile societății și ale vieții publice în iubirea limbii și a națiunii maghiare. Binevoacă a privi întreprinderile noastre literare și artistice, cu câtă impetuozitate crește publicul maghiarizat al acestora. Binevoacă a privi, cum se întărește maghiarismul în spirit și în avere. Și cum se contopește din an în an dintre Germani, Valachi, Slovaci și Sîrbi câte o familie în familiile maghiare, pe suprafața maghiarimii nu se observă amestecul colorilor; îi rămîne acestuia culoarea, forma, caracterul, — numai puterea îi crește.

„Și nici dușmanul nostru de moarte nu poate minți, că am fi forțat un singur German, Valach, Slovac, sau Sîrb, ca să se contopească în noi. Nu am forțat pe nimeni, ci primim numai bucuros pe ori-cine; aceasta este virtutea maghiară, care totdeauna a atras către noi pe străini.

„În maghiarizare nu lucră forța, ci cea mai veche putere a națiunii: puterea de atracțiune. Puterea cea mai mare atrage pe cea mai mică, atîta tot. Preponderanța spirituală a maghiarimii are putere atractivă asupra cetățenilor de limbă străină: involuntar sînt prin urmare atrași în atmosfera ei, și anume nu ca fluturii în luciarea lămpii, ca căzînd într'însa se se nimicească, ci ca meteori în centrul sistemului solar, ca unindu-se cu el și el să capete lumină și căldură....”

Cîte vorbe, atîtea minciuni. Nimenea nu știe mai bine, decât cei dela „Nemzet”, că sînt mofuri atît „superioritatea spiritului maghiar”, cît și „puterea lui atractivă asupra popoarelor nemaghiare”. Nimenea nu știe mai bine ca ei, că foarte multă forță, ilegalitate și silă se aplică în interesul maghiarizării și că tocmai aceste au înstrăinat Maghiarilor toate simpatiile concetățenilor lor nemaghiari.

Însă le vine la socoteală „patrioților” să spună ceea-ce nu e și de aci încolo ce le pasă lor de adevăr!

Am pute să mai dăm multe exemple de aceste. Contramemorandumul universitarilor maghiari, a cărui publicare tocmai o facem, încă este unul. Este deprinderea semitică, nu maghiară, ceea-ce se face și în acest memorandum. Pe simpla basă, că tinerii bucureșteni la memorandum lor au aclus o hartă etnografică după un autor străin, sau mai bine dîs fără nici o basă, universitarii

maghiari însinuă Românilor, că reclamă pentru România 25 de comitate ungurești, și de aci încolo întreg contramemorandumul se luptă contra „irredentismului român”, care știu ei foarte bine, că nu există.

Și cu cîtă ostentațiune se vorbește în acel contramemorandum de legea naționalităților, de subvențiunea dată de stat institutelor române, de considerarea Românilor în funcțiuni etc., deși astăzi toată lumea știe, că legea naționalităților este călcată, institutele române sînt persecutate nu numai nespriginite de stat, ear' Românilui sînt închise toate carierele în patria sa proprie.

Dar' de aceste vom vorbi cu altă ocaziune. Finim trăgînd singura concluziune admisibilă, că deprinderea semitică de a ascunde astfel adevărul și de a prezenta de adevărate lucruri, dela care tocmai contrarul este în firea, dovedește numai, că șovinistii simțesc, că este nedreaptă cauza ce susțin, că-și împregăta a-și da în toată goliciunea pe față planurile păcătoase ce urmăresc față cu nemaghiarii.

Cu atîta mai rău pentru ei!

Dr. Vasile Lucaciu și presa șovinistă. Cetitorii noștri își aduc aminte, că pe timpul cînd s'a ivit mai întîiu școala, că universitarii maghiari vor răspunde la memorandumul celor bucureșteni, pîrînte Dr. Vasile Lucaciu a trimis presidentului comisiei redacționale, Rényi, o copie a reprezentațiunii Sătmărenilor către ministrul de culte, prin care se arată aspirarea culturii române în Ungaria. Aceasta cu scopul, ca să servească de material tinerilor maghiari la compunerea memorandumului. Pîrînte Lucaciu a însoțit reprezentațiunea de o scrisoare deschisă, pe care cetitorii noștri o cunosc deja din nrul 91 dela 2 Mai n. a. c. al „Tribunei”. Această scrisoare, în mod uimitor, numai acum a ajuns în publicitatea maghiară, unde însă a produs o agitație teribilă. Toate foile maghiare și maghiaroane se năpustesc asupra pîrîntelui Lucaciu, îl condamna în terminii cei mai sîlbatici, îl stigmatizează de trădător și strigă după procuror, ca să-l pună eară la răcoare. Așa se discută în presa maghiară cestiunea naționalităților, aceasta este liberalismul maghiar, cînd e vorba de cestiuni, care șovinistilor nu le sînt pe plac. Vom da în anul din nrii viitori cîteva specimene din exhortațiunile fără seamăn de violente, cu care șovinistii au întîmpinat scrisoarea pîrîntelui Lucaciu.

REVISTĂ POLITICĂ.

Sibiu, 18 Iulie st. v.

Afaceri interne.

Casa deputaților, după pauza de Duminecă și Luni, a reînceput desbaterea specială asupra ș-lui 1 al legii comitatense. Este probabil, că acest paragraf va ocupa și săptămîna aceasta întreagă.

În afacerea petițiunii adresate de Lesser, bar. Kochmeister și soții către Maiestatea Sa în afacerea teatrului german din Budapesta, deputatul bar. Ivor Kaas a însinuat o interpelație, și precum se vorbește în aceeași afacere vor interpela și deputații Ugri și Bartha.

Politica Cehilor tineri.

Se telegrafează din Lemberg, că în fața însuflețirii, cu care sînt întîmpinate în Praga festivitățile din Kronstadt, toate foile poloneze din Lemberg, cele liberale și cele conservatoare declară, că Polonii nici-odată nu se vor însufleți pentru solidaritatea slavă sub patronajă rusească și că Cehii fac rău, că vîd în apropierea Rusiei de Franca o nenorocire pentru Austria. În aceste speculațiuni se poate conta poate la Serbia și Muntenegru, dar' nu la Poloni. La aceste răspunde „Narodni Listy”, organul conducător al Cehilor tineri, că a asculta de Poloni ar însemna a renunța la puterea și importanța Cehilor. Deja conștiința, că Cehii au milioane de frați în Europa, este un însemnat sprigin moral. Importanța Cehilor și Polonilor totdeauna a crescut, cînd Orientul a fost tare, și totdeauna a scăzut, cînd acesta a fost slab. În privința spirituală a ține cu țarie la biserica slavă străvechio și la hussitism ear' în privința națională la unirea frățescă a popoarelor slave: aceste sînt cele două columnes de căpetenie ale dezvoltării actuale a cehismului. A face servicii de trabanți spiritului și intereselor germane, nu poate fi de nici un folos.

Visita escadrei franceze în Kronstadt.

Lui „Extrablatt” i-se telegrafează din Petersburg: În cercurile bine informate nu se așteaptă nici un rezultat durabil dela vizita escadrei franceze. Țarul nu se va alia

FOIȚA „TRIBUNEI”

O călătorie în satele românești din Istria.

De

Teodor T. Burada.

(Urmare din nr. 149.)

Ei nu au biserică proprie a lor, în care preoții să le ție în limba lor rugăciuni; cu toții aparțin ritului catolic *) și au fost nevoiți să primească preoți catolici croați, dela care nu au nici un sprigin, nici un cuvînt de încurajare sau susținere a neamului lor.

Un singur preot de origine română de loc din comuna Bîrdo, anume Miceti, mai există în Istria.

Dar' și acesta sub influența puternică a Croaților a uitat și originea și credințele fraților sei, trecînd în rîndurile Slavilor și făcînd astăzi propagandă pentru acești din urmă.

El se află acum în comuna Rozzo lângă Pinguente. Limba română se vorbește numai de locuitorii de origine română și în sate în sinul familiei lor.

Față cu străinii însă Românii istrieni se sfîșec a vorbi această limbă, și chiar dacă le vorbesci românește, stau la îndoale să-ți răspundă oare tot așa, ori slavonește. Aceasta o fac, pentru-că cred, că nu pot fi înțeleși de ei, fiind un popor mic la număr în raport cu

alte popoare de acolo și a cărui limbă nu o învață străinii, și fiindcă se tem chiar de a nu fi ispițiți cumva de cineva cu intenții rele în contră-le, căci știu, că sînt prigonii de toți cei-ce nu sînt de un neam cu dinșii.

Copiii până la 12 ani și până-ce nu es din satele lor nu vorbesc și nici nu știu altă limbă decât cea românească.

La vederea ori-cărui străin necunoscut lor, ce le intră în sat sau în case, ei par' că au o temere de a vorbi limba lor între dinșii, cu înecut însă, convingîndu-se, că-ți place limba lor și că ești Român din țeară depărtată, vorbesc atunci bucuros dialectul româno-istriean.

Întrînd în satele lor se vede miseria mai pe la toți. Simplicitatea cea mai mare predomină în toate.

Casele lor sînt făcute de piatră, unele cu un rînd, altele cu două, acoperite cu rogoz sau cu olane.

Întrearea se face prin o tindă în genere destul de spațioasă și în fundul căreia se vede o vatră mare de piatră ridicată dela pămînt ca de două palme. Deasupra vetrii este o boltă mare, prin care trece fumul în horn. Toate aceste tinzi sînt afumate și sguirite din pricină, că fumul ese mai mult în casă decât pe horn, astfel că un om neobișnuit cu mare nevoie stă mai mult timp într'un asemenea local.

În mijlocul boltei deasupra vetrii atîrnă un mare lanț de fer numit de ei *catena*, de care e animată *cădera* (căldarea), în care se ferbe apă pentru bucate și în ea se face și polenta (mămăliga).

Lîngă vatră găsesci totdeauna paleta, care se mai numește și *lopărița*, ce este un vîrtrar lung de tras focul.

Pe prichiciul vetrii stau aședate vasele de bucatărie și de masă, oale, piate (blide), piatele (farfurii), lingure, lingurițe și altele.

De bagdațiile tinzii stau aninate o mulțime de lucruri de ale mîncării, precum: slănină, păstrună de oaie, picioare de porc afumate, caș etc.

Drept așternut ei au un sac umplut cu paie sau pînăși de păpușoiu, tot asemenea le sînt și perinele. La unii, care sînt mai cuprinși, se găsesc și perine umplute cu pene.

Toate aceste stau acoperite cu deosebire lanțoane (șoale) sau scoarțe.

În tindă se lîvîrtesc mai tot felul de animale domestice, oi, capre, porci, pasări, încât la fiecare pas te împedeci de dinsele.

Alături de tindă este o stanță (cămară) mai curată, în care nu se află vatră, dar' și aceasta este afumată, că ușa e mai totdeauna deschisă pentru-ca să treacă și acolo căldura din tindă.

În această stanță se află *stative* (laițe), vre-o cîteva *scaune* (scaune), o *mişă* (masă) mare și un *sorin* (dulap).

Pe pereți se vîd *feguri* (figuri) vechi și rău zugrăvite.

Femeile se ocupă cu gospodăria casei, ear' băieții și fetele pasc oile la pășune.

Bărbații se ocupă cu cultura frunzei de salvie, mai ales în comuna Susnevizza, cu care întreprind un mare negoț, fac și puțină agricultură, și mare parte din ei lucrează cu țina prin alte locuri și-și agonisesc hrana vieții cu mare greutate. Cei din munții Cici,

din comuna Jeiane se ocupă mai mult cu facerea cărbunilor de lemn sau mangal, pe care îl vînd în Fiume.

Nici o femeie de pe acolo nu țese pânză sau altă stofă pentru gospodăria casei, ci *furlanii*, care sînt un fel de țesători ambulanti.

Ioan Maiorescu în cartea sa „Itinerar în Istria”, despre care am vorbit, la pag. 41 ne spune, că:

„Țesătorul se cheamă *furlanu*, cărui îi ție și *frulanu*, de unde se crede, că cei-ce au început a umbla mai întîiu din sat în sat „deprîndînd meseria de țesători și introducînd astfel datina de a țese bărbații și nu femeile, au fost Furlanii din Friaul. La toată întîmplarea datina aceasta e străină introdusă prin Slavi.”

Totuși femeile se ocupă mai toate cu torsul lănei, și ori-unde se duc, la cîmp sau pe drum, nu lasă furca din brâu. Lăna toarsă de dinsele o dau apoi furlanilor de o țese după-cum le cere trebuința pentru vestimente sau pînzături de ale casei.

Tipul și portul lor.

Bărbații în genere umblă cu pîrul tuns și barba, precum și mustețele, rase; rare-ori întîlnesci vr'unul, care se poarte barba sau mustețele nerase.

Înfățișarea fiecărui Român istriean are caracterul cel mai viu al rasei latine și în special al Românilor din România liberă. Ochii lor sînt mai mult negri, ageri și mari. Pîrul și sprîncenele mai totdeauna de colcare neagră, nasul drept, fața le e bine conformată, fru-

moasă cu un aer inteligent. Sînt sprinteni, voioși și repede pricepători.

Mulți dintre bărbați poartă câte un cercel la o urechie.

Femeile sînt hazlii și le place să spună cuvinte glumețe. Oamenii drepi, neînșelători și care își țin cuvîntul față cu ori-cine.

Bărbații poartă pe cap de obicei pălărie neagră de stofă, numită *coroman* sau *comanac*. Flăcăii le împodobesc cu pene de pîn și cordele roșii, precum și cu flori naturale.

Atît bărbații, cît și femeile poartă *opinci*. Cămașa le e albă fără înflorituri.

Preste cămașe bărbații poartă o jiletă numită *Cruja* și un mintean, pe care-l numesc *coretu*, făcut de stofă de suman tot fără înflorituri.

Pantaloni lor sînt lungi și strîmți de suman alb.

Pentru vremi rele ei poartă o manta numită *halea*, în forma ghebei ciobanilor dela noi, ear' la gît pun o eșarpă de lână, pe care o numesc *fasă*.

Femeile poartă pe cap un tulpă, numit *fațola*.

Pîrul fetelor e împletit în coșite.

În vremurile vechi, după-cum spun bătrîni, femeile purtau fes alb pe cap.

În comuna Jeiane, femeile poartă cămașă scurtă, abia trece de genunchi, restul piciorului e acoperit cu cioareci ce-i numesc *bicivele* și legate cu calțavete numite *podvesi*. Preste cămașe au rochie numită *barhan*, de materie colorată. În spate poartă un suman de colcare ca și la noi, însă fără mîneci, preste care se leagă cu brâu roșu.

*) În toată Istria predomină religia catolică, într-o singură comună numai, Poroj, locuită de Muntenegrezi și Sîrbi, e religia ortodoxă creștină.

nici-când cu republica și numai cu mare greu și cu provocare la grele motive politice a reușit să înduplece pe Țarul să-și ascundă deocamdată neîncrederea sa față de Franța. Cu totul altfel presa franceză. „Temps” și „Journal des Débats” combat părerea, că divergența formelor de stat ar face imposibilă o alianță durabilă între Franța și Rusia. „Temps” susține, că republica cu atât mai ușor se poate înțelege cu autocrația, care răspunde dezvoltării culturale a Rusiei, cu atât această înțelegere, cu deosebire relativ la Peninsula-Balcanică, are scopuri determinate.

Despre acest eveniment cetim în „N. Fr. Pr.” din Viena: „Festivitățile din Kronstadt decurg conform programului și nu dau privilegiu la nouă contemplații politice. De altă parte o telegramă de felicitare ce a trimis Țarul lui Carnot după visita ce a făcut escadrei franceze, trebuie considerată de un eveniment politic de deosebită importanță. Dl Carnot s'a grăbit a mulțumi împăratului Rusiei. Este primul caz, că autocratul rusesc intră în relații directe cu președintele republicii, și acest fapt singur poate fi luat drept dovadă despre schimbarea ce s'a făcut la curtea imperială din Petersburg în favorul apropierei de Franța. Același diar i-se telegrafează din Petersburg: Admiratul Gervais a fost destul de amabil să enunțe la banchetul din Kronstadt, că de atâtea semne de simpatie este captivat ca de un farmec, însă societatea rusească tot mai puțin este cuprinsă de temerea, că necumpătul multor Ruși va produce la Francezi un suris compătimitor. Deșteptarea din beție va urma mai curând sau mai târziu. Fără sosirea regelui Sârbiei aceasta s'ar vedea în câteva zile, căci a mai potență insuficiența nu mai este cu puțință, cu atât mai mult, că atitudinea Țarului nici decum nu este încurajatoare în această privință.

La situația din România.

Inregistram pentru informațiune o voce curioasă din Germania despre situația din România. Anume se signalizează pe cale telegrafică o corespondență din Viena a lui „Hamburger Correspondent”, în care se dice în mod după toate semnele oficios, că numai Germania ar fi în stare să intervină la București. Înainte de izbucnirea „crizei” reprezentantul Germaniei s'ar fi așteptat instrucțiuni în această privință, dar' aceste nu au sosit.

Presa bucurească și dl Vincentiu Babeș.

Conform promisiunii noastre de ieri începem cu vocile de presă bucureștene asupra atitudinii politice a dlui Babeș. La rangiară acestor voci ne conduce singur numai ordinea cronologică.

În finele acestei scrieri alăturăm mai multe gravuri reproduse tocmai după nisele fotografii ce 'mi-am procurat din Triest și care reprezintă costumele cele mai obișnuite ale omânilor istrieni.

E de notat însă, că cu greu se pot face fotografiile lor, deoarece există credința în acești locuitori, că nu e bine să se lase a li-se lua chipul, căci nru îndată sau li-se întâmplă mari nenorociri.

Datine

La Anul-Nou. În ziua de Anul-Nou mai mulți băieți merg prin sat în cete pe la casele locuitorilor cu *colinda* (colinda), pocnind din sbice, sunând din clopoțel și cântând cântă gospodărilor casei să *miravai* (să trăiesci), când tot atunci îl samănă aruncând peste el grâu, precum se obișnuiesc și pe la noi în ziua de Anul-Nou. Aceste datine se păstrează mai mult în comuna Jeiane.

La născeri. Când se naște vre-un copil i-se pune în gură o bucăciță de măr muiat în vin, ca să fie voinic și vesel. Se împlântă în pragul ușii un cuțit și se pun în leagăn două ace, pentru-ca, după credința lor, să nu se apropie să iee copilul.

Când se scoate copilul din casă spre a-l duce la biserică să se boteze, se umele un paner cu de ale mâncării și se duce cu copilul, ca viața pruncului să fie îmbelșugată.

La nunți. Părintele băiatului, care e hotărât a se căsători, însoțit de un neam de aproape, merge în ziua de Duminecă la părinții fetei de o cere în căsătorie, după-ace mai întâiu se înțelese între ei.

Sub titlul „După congresul Ligei”, „Românul” (nrul dela 24 Maiu v. a. c.) a publicat următoarele:

„Bucureștii sunt capitala culturală a tuturor Românilor. Aceste sunt cuvintele, prin care și Dr. V. Lucaci a dat expresiune sentimentului acelor frați de dincolo, care au alergat la București să se inspire sub steagul Ligei. Sentimentul fraților noștri de dincolo este la un nivel cu al Românilor ce au produs liga culturală, ori o spriginesc, ori simt ca ea. Acest fapt va da Ligei înaltă putere de muncă, pentru-că astăzi ea poate simți mai bine decât ori-când, ce așteptări a trezit preste munți și unde are să-și găsească răsplătă multumitoare a faptelor reușite.

Am stat de vorbă cu mulți frați de preste plaiuri, și dacă-i vorba de simțământul lor, nimic n'ai ce cărți, el este tare, el este conșciu de a sa dreptate; și în inima lor este caldă iocana viitorului lor, cum este și într'a noastră.

Dar am găsit și ceva ce măchnește, am auzit mărturisiri, pe care am fi dorit să nu fie siliți a ni-le face bunii noștri frați.

Am înțeles adică că ei „sunt lipsa unui „conducător, în care să poată avé toată încrederea” și care, după vederile lor, să împreune cu inima sinceră și prielicea ce a avut-o ori o mai are spre pildă dl Vincențiu Babeș.

Ciudad amestec de îngrijiri pentru purtarea voinicească a luptei, la care maghiarismul i-a chemat pe moarte pe viață, și de neînfrâsneală în fața autorităților trecutului și de neîncredere în puterile și „talentele tinere”, despre care noi sântem deplin încredințați, că se găsesc la frații noștri.

Este mare lucru a fi înțeles, că persoanele active au o parte nemărginit de importanță în desăvîșirea evenimentelor, și că întru aceste se vor simți urmele caracterului inteligenței vieții lor private chiar. De aceea frații noștri, de preste munți ar trebui să fie aderenții celei mai minuțioase direcții critice și a validității ei purtate în toată viața lor politică.

Voiu dovedi cu un exemplu, că ei nu i-au dat încă toți și bine seama despre acest elementar adevăr; că la alegerea căpeteniilor sita lor e prea puțin deasă și că s'au găsit paiașii meșteri de li-au fătut o pânză lucitoare, ce le turbură și le înșală vederea, dar' la urma urmelor tot pânză de paiașin este.

Preste munți se găsește un bărbat, care a lucrat și lucrează ca președinte al comitetului național. Acest bărbat sau „anteluptător”, cum diceau până mai ieri alaltăieri frații noștri, simte, că influența îi acade, și este hotărât să i-o susțină cu ori-ce chip. Dacă nu mă vrei voi, vreau eu! „Și el nu s'a sfîșit să amene” nînțe în ultima conferință națională, că dacă „nu i-se va lăsa lui conducerea politice de preste munți, el va face „disidență” cu o „provincie întreagă cu tot, anume cu Bănatul, singurul loc unde el are aderenți”. Și membrii conferinței i-au dat voturile lor și au cedat acestei presiuni, înspăimîntător de cutuzate; și i-au dat voturile lor, pentru-ca să-i perpetueze, putem dice, fatala lui ființă în fruntea unor lucrări, pentru care ei ar trebui să ceară cea mai mare abnegație. Odată Cincinații erau aduși cu de-a sila în capul afacerilor publice, astăzi Cincinații români se îmbuldesc și nechemăți!

Înainte de a intra peștorii în casă este obiceiul, ca ei să dică cu vocea tare următoarele: *Noi verit-am întrebat voștra postena fătă după nostru fețior, se v'ați o dă acum bîre, se ne mergem rentie.*

Cei din casă răspund:

Veriți în casă.

După-ace peștorii intră în casă, vine mama cu fata și cu două flori și le pune pe comanacul (pălăria) unui din cei doi peștori, apoi le pune *musa* (masa) și *merindează* (mă-năncă) de obicei cu caș, ome (ouă) și carne. Pe urmă închină păhare cu *vir roșiu* (vin roșu) și *oab* (alb).

Dela peșite până la nuntă trebuie să treacă cel puțin o lună.

Zestrea fetei consistă din lucruri de ale gospodăriei pusă toată într-o ladă, afară de așternut. Lada cu zestrea miresii este dusă la mire cu carul cu doi boi, cu o seară înainte de nuntă. Pe ladă se pune un colac, o batistă și o părechie de călțuni, pe care le ia *comparele* sau *diverul* (nănașul) ce întovărășesc pe mireasa la biserică, atunci *diverul* dăruiesc miresei doi sau trei bani de argint, care mai de ordin sînt florini.

În ziua cununiei, care de ordin e Duminecă, mireasa rămâne neîncălțată și așteaptă pe nănaș, care îi aduce ca dar o părechie de călțuni, în lăuntru cărora pune un florin de argint. Mireasa apoi se încalță îndă' cu acei călțuni, după-ace scoate florinul, și se gătesce de nuntă.

Ea pune pe cap flori albe de câmp sau artificiale; se îmbracă cu rochie albă și pune un vîl alb pe cap. La esirea din casă lău-

în fața unui act de acest soi frații noștri ar fi trebuit să răspundă printr-o unanimă delăturare a celui-ce-i iubesc cu de-a sila; și ar fi trebuit să-l lase a face o disidență. Noi nu credem, că ar fi făcut-o; căci ea ar fi fost groapa cea mai adîncă săpată, cea fără de înviere a lui.

Al doilea caz. Comitetul național luase de mult timp hotărîrea, de a duce M. S. Împăratului Francisc Iosif I. un memoriu, în care să fie expuse toate plîngerile lor. Memoriul avea tendența, de a crea la Viena greutăți guvernului maghiar. Acest memoriu, nu se scie când va fi prezentat Monarchului, pentru-că așa o dorește „anteluptătorul”, despre care scriem, să se tot amine hotărîrea acestei cestiuni. Sfîrșimînd programul primit în conferințele naționale, punîndu-se în contradicție cu rezoluțiunile ultimei adunări, dl V. Babeș, căci despre dînsul e vorba, ar voi ca Români din monarchia austro-ungară să-și întoarcă fața dinapre Viena, să nu se mai declare aderenți ai monarchiei unitare, pe care, după dînsul, n'ar mai fi spriginiud-o nimeni și în acest mod să rămână într-o nesigură așteptare. Această cestiune ne-ar duce prea departe, voind s'o discutăm în articolul de față; spunem deci scurt, că acele vederi ni-se par și nouă absolut, dar' absolut iraționale și foarte cu primnă vrășmașilor noștri unguri. Voind a provoca lămuriri, promitem a reveni la cestiunea aceasta. Destul pentru ađi, că motivul este evident, pentru care președintele comitetului național de preste munți insistă, ca să nu se dea curs unei hotărîri a partidului, pe care îl servește ori ar fi dator să-l servească cu sinceritate, cu hotărîre și ducîndu-l pe drumuri luminoase și leale.

Și acum ne întrebăm: Sciut, fiindcă frații noștri au lipsă de o lucrare mai energică, simțit, fiindcă memoriul ar fi fost un act foarte neplăcut guvernului maghiar, pentru-că i-au dat ei consimțământul, ca acest act să nu fie încă sîvîșit? Pentru noi cestiunea este ușor de înțeles: Este precum am đis, neînfrâsneală în fața autorității, este neîncrederea în forțele tinere ce se găsesc preste munți și așteptau să fie chemată la muncă, pe care o și înțeleg. Pentru-că a surprins, a iritat, a indignat faptul, că în ultima conferință națională s'a đis o vorbă aspră împotriva autorității îmbetrînite, care s'a grăbit a declara: „că atunci a tinerilor să fie toată răspunderea...” și ei se tem doară de ea?

Sînt sigur, că acest articol va produce discuție mai ales preste munți, el aduce înțaiia-oară în vileag câteva fapte, pe care publicisii din Ardeal nu le-au scris, un lucru, pe care asemenea cu greu îl înțelegem, pentru-că fiind vorba de fapte atât de grave, ele ar trebui discutate, și acea masă pasivă de popor ar trebui să fie hrănită cu toate scirile ce-i mijloacesc cunoașterea situației sale și cunoașterea oamenilor, care i-o croesc.

Eată pentru-ce am đis, că în convorbirile avute cu privilegiul congresului, am auzit mărturisiri, care nu ne-au plăcut; eată pentru-ce noi trebuie să stăruim, ca în politica fraților de preste munți să nu rămână nimic nelămurit, nici o situație neînțeleasă, nici un om nepriceput, nici o intenție necunoscută, nici o pedecă nerăsturnată.

Și „capitala culturală a tuturor Românilor” începe a avé tot mai mult drept intru a cere lămuriri și a produce discuții. Aici s'a produs o mișcare națională, care a intervenit

tarii o așteaptă în ogradă și încep îndată a cânta. *)

Când pornesc nunta la biserică pe mireasă o însoțesc *comparele* sau *diverul*, ear' pe mire îl duce *comare* sau *diverita* dî anelo (nunun și nuna).

Flăcăii pocnesc din pistoale pe tot drumul nunții spre biserică, ear' lăutarii cîntă din *foale* și *supele*.

Tot atunci se duc trei colaci, din care unul se dă la *prevot* (preot), altul la cel-ce trage clopotele și al treilea se aruncă spre preste cap, când atunci ficiorii și fetele ce merg cu nunta se așin, care de care să-l prindă, și cine-l prinde, rămâne al lui. Aceasta se face, pentru-ca mirele și mireasa să fie fericiți în traiul lor.

În biserică, când mirii stau ingenuinția înaintea altarului, mirele ia o parte din rochia miresei și o pune sub genunchi; asta în credință, că el va stăpîni în totdeauna pe femeia lui.

După citirea cununiei se dă preotului *doe galire* (două găini). Când ese nunta din biserică și pornesc la casa miresei, lăutarii ăstornează un alt cântec numit *mantignala*.

Ajungînd nunta la casa miresei, se pun toți la masă. În timpul mesei se face o colectă pe la meseni pentru fașa și cămașa pruncului ce se va naște, după-cum spun ei. Cei mai cu dare de mână dau câte o monedă de argint, ear' ceilalți bani mărunți de aramă.

*) Zeolus autor a de opiat și melodiile, pe care noi înșă din considerațiuni tehnice nu le putem reproduce. Red. „Tribune”.

deja cu destul succes pentru spriginirea politice naționale de preste munți, o politică ce nu se poate despărți de lupta culturală a lor; în București, în România întreagă, mișcarea se întemeiază din ce în ce mai adînc și este de nădejduit, că mîne-poimîne influența ei asupra fraților noștri va deveni tot mai mare. Mișcarea de aici și cea de dincolo sînt două curente ce vor trebui să se împreune spriginindu-se, și cei de aici trebuie să scie bine: Pe cine și ce vederi politice să spriginească? Cui să-și dea încrederea lor? Cu cine să stea de vorbă?

La aceste întrebări frații noștri nu ni-au dat încă răspunsuri clare și de aceea am crezut, că nedumerirea aceasta trebuia comunicată, pentru ca ei să poată chibzui și să încerce a ni-o împărtași. G. B. D.

Răspunsul maghiar la memorandumul bucureșcean.

X.

(Urmare.)

Ș-ul 38 al legii despre instrucțiunea publică dispune și despre sporirea averii școalelor astfel, că la comasațiuni și segregări de pășune se dă un procent pentru școală, ear' Ș-ul 43 asigură școalelor sărace ajutor de stat.

Toate dispozițiunile aceste au valoare și pentru școalele românești.

Și oare progresat-au școalele române sub legile maghiare despre instrucțiune. Se vedem conspectul despre instrucțiunea publică edat în Buda la anul 1871 și așternut dietei.

După conspectul acesta a fost la anul 1865, când s'a convocat legislativa maghiară, numărul tuturor școalelor gr.-orientale 824, ear' al celor greco-catolice 1295. Au cercetat în anul 1865 școala 70.285 gr.-catolici, 40.322 gr.-orientali. Asemănînd datele aceste cu raportul statistic despre școale, edat la anul 1890, aflăm, că numărul școalelor populare greco-orientale este de 1783, ear' al celor greco-catolice de 2157. E de observat, că atât în conspectul din 1865, cât și în cel din 1890 se cuprind atît Sârbii gr.-orientali, cât și Maghiarii și Rutenii gr.-catolici.

Școalele curat românești le aflăm pe pagina 58 a conspectului din 1890, al căror număr este de 3289. După cel din urmă conspect statistic numărul copiilor români, care au frecuat școala, este de 244.540. Cunoașterea învățătorilor, numărul lor, averea școalelor, toate dovedesc o îmbunătățire uriașă față cu stările dinainte de regimul maghiar.

Se vede așadar rezultatul instrucțiunii române sub regimul maghiar dușmăne-o? Sau ar voi doară tinerimea României să tragă la îndoială adevărul acestor date? Să aducem aminte, că pe acelea le compun respectivii susținători ai școalelor; nu de mână maghiară, ci de mână română sînt acelea făcute.

Română este așadar școala, română limba de propunere, română supraveghierea, și întreg sistemul acesta este asigurat prin lege. Părțile locuite de Români sînt întregite cu reușiri învățătoresci, care arangiază adunări la timp regulat; învățătorimea consultă în limba română și se nisuesce a deslega unele probleme pedagogice, a-și mai îmbunătăți poziția. O literatură pedagogică

Seara se face *cire* (cină), *doe ure* (oare) după-ace *cade* (apune) soarele.

Înainte de a se mîntul cina, se aduce pe o furturie două buciți de pîne muiată în vin și o pânză albă. Această pânză o țin dinaintea fetei lor mirele și mireasa, spre a nu li-se vedea fața, și în dosul ei mănăncă pînea muiată în vin fără să-i vadă nimenea.

Seara, când mireasa merge dela casa părinților la casa mirelui întovărășită de nuntași, un om mai bătrîn duce cu dînsul un bucal cu vin și pe drum dă de beat la toți.

Ajungînd mireasa împreună cu mirele la noua sa locuință, găsesc poarta închisă. Atunci cel mai bătrîn dintre nuntași bate la poartă și dice: *Noi verit-am văștro casă postenă (cinstită), văđut-am sfîlost (lumina), iesmo putnîți (sîntem drumetii), vâ rugăm lasati-ne în casă, nu putem merge rentie (înainte), că mare nevreme (timp rău).*

Cei din oasă răspund:

— *N'arem loc, arem uđ mulhere în pat de rejenjhe (gata se nască) nu vâ primim în casă.*

Acei din afară răspund: — *Nu putem merge rentie că-i oscuru (întunerec), ce oaiți la voi vâđut-am sfîlost, vâ portam un mușat regal (dar), că vâți fi contenți doole (pînd) fuserați vii (veți trăi).*

Îndată apoi se deschide poarta, și când intră mirele și mireasa în casă, mama unuia din ei aruncă o batistă după gătul miresei și a mirelui, și prinși așa de găt îi trage în casă și îi sărută, atunci *comara* dă un colac miresei, pe care aceasta îl aruncă în cuptor, unde se pregătesc de mai nainte.

(Va urma.)

de sine stătătoare s'a dezvoltat; numărul organelor speciale de pedagogie se sporesc din zi în zi, fără ca în calea înființării unei singure foi de aceste să se fi pus vre'o pedecă. Întru propagarea culturii române lucră în toată țeara ca factori puternici reușirile de cultură române, dintre care una („Asociațiunea”) dispune de un capital de vr'e 300.000 florini. Această reuniune de cultură a ridicat școala de fete cu clădire pompoasă în Sibiu, ajutată școlari, meseriași etc. Cine pune greutate în calea activității acestora?

Se provoacă la afacerea gimnasiilor române.

Pentru gimnasiul gr.-or. din Brașov guvernul maghiar a propus 4000 fl. anual.

Fondurile gimnasiunii românești din Năsăud și ale școalelor române elementare din ținutul Năsăudului guvernul le-a făcut să ajungă la o avere de preste un milion, care li-a asigurat-o prin lege, ear' administrarea ei a concredut-o unui comitet român. Față cu gimnasiile românești din Blaj și Beiuș guvernul arată cea mai bună dispoziție; în toate patru institutele aceste de învățămînt este românească limba de propunere, administrația, supraveghierea.

La universitățile din Budapesta și Cluj limba și literatura română are catedre ordinare publice. Din limbistica și literatura română se escriu în fiecare an din cassa statului premii în sume considerabile. La universitatea din Cluj premiile din estimp le-au cîștigat doi tineri români (Ioan Nicoră și Gavril Precup), pe care publicul maghiar la festivitatea de închidere a universității i-a întîmpinat cu ovatiuni șgomoase.

Instrucțiunea obligată a limbii maghiare este, așa se vede, rîul cel mai mare, care a iritat tinerimea română atît de mult contra noastră. Art. de lege 18 din 1879 dispune în §. 4, că limba maghiară, a cărei cunoștință, ca limbă a statului, este în interesul tuturor patrioților să fie introdusă ca obiect de învățămînt obligat în toate școalele publice populare. Și limba maghiară, în înțelesul ordinațiunii edate de ministrul de culte în 29 Iunie 1879 pe baza acestei legi, se propune în câte 2—4 oare pe săptămână. Cu aceste 2—4 oare pe săptămână voescse așadar' statul maghiar să maghiarizeze naționalitățile; notăm aici, că și limba maghiară se propune în limba de propunere a școalei respective, așadar' românească, căci nici legea, nici ordinațiunea ministerială nu atinge limba de propunere a școalelor. Ia aceasta se reduce acusa, că limba maghiară se propune în câte 18 oare pe săptămână; că limba maghiară a fost impusă ca limbă de propunere în institutele autonome. La toate aceste tinerimea română nu scie și nu este în stare să producă un singur exemplu, afară de gimnasiul din Beiuș. Ear' în această afacere adevărul este cu desăvîrșire intervertit. În gimnasiul român din Beiuș în adevăr s'a ordonat, prelîngă cea română și limba maghiară ca limbă de propunere; dar' nu din volnicia guvernului, ci în înțelesul literelor fundamentale, care au înființat gimnasiul și care au pretins aceasta.

Este foarte temerară și afirmarea memorandumului, că guvernul maghiar nu întemeiază pe seama nemaghiarilor școale, ba nici nu permite Românilor, ca să-și întemeieze din banii proprii școale, după-cum s'a întemplat cu gimnasiul din Caransebeș. Acuma am enumerat institutele de învățămînt secundare românești. Trebuie să dovedim imposibilitatea afirmării, că Românii nici pe banii proprii nu poate întemeia școale? Lucru natural, școale insuficient provăde, școale, ale căror cheltuieli nu sînt acoperite, nu poate permite nimărui guvernul ce-și cunoaște datorința. De aceea au fost sistate câteva asemenea școale secundare, care ni-au rămas din trecut și au trăit în miserie, de aceea s'au redus vre-o câteva gimnasii de 8 și 6 clase la de acele 4 clase și de aceea nu s'a dat concesiune nici celui din Caransebeș. Nu a fost pricina, că era să fie românesc, ci că nu a avut condițiunile legale, sub care se poate înființa o școală.

Ear' ce se ține de celelalte acuse citate: În Ungaria însăși și în Ardeal se susțin în comune curat românești mai mult de o sută de școale de stat și comunale din cassa statului; școale române comunale și confesionale sînt spriginite în fiecare an cu cărți și mijloace de învățămînt. În budgetul din estimp (1891) sînt cuprinși 112.000 fl. pentru ajutorarea instrucțiunii confesionale. Studenții români sînt împărtașiți cu stipendii de stat, pe cei eminenti îi trimite guvernul în străinătate, cum a făcut de exemplu cu Babeș, astăzi profesor de universitate în București, care ca Român din Ungaria a petrecut un anumit timp pe cheltuielile statului în Paris lîngă Pasteur, ear' acum își valorează în București știința și experiențele. Nu o spunem aceasta drept plîngere, căci sperăm, că ne va face onoare în noua sa patrie.

(Va urma.)

Numai încă trei reprezentațiuni.

Circul Enders

în Piața-lemnelor (Hermannsplatz).

Astăzi Vineri în 31 Iulie 1891:

Reprezentațiune de sport

în arta mai înaltă de călărit, dresură de cai, gimnastică, acrobatică, ballet, câni dresați și pantomimică.

La sfârșit: O serbătoare chineză sau: O noapte în Peking.

Mare pantomim strălucit provădut.

Inceputul 1/9 oare seara.

Măne Sâmbătă: Mare reprezentațiune de beneficiu a plăcutelor călărețe d-șoarele Paola și Mariana.

Cu stimă

Iosif Enders,

directorul circului.

Detalii în afişurile de zi.

Institut tipografic în Sibiiu.

A eșit de sub tipar și se află de vânzare la Institutul tipografic, societate pe acții în Sibiiu

MEMORIALUL

arhiepiscopului și metropolitului

Andrei baron de Șaguna

sau

luptele naționale-politice ale Românilor

1846—1873

de

NICOLAE POPEA,

archimandrit-vicar arhiepiscopesc.

Tomul I.

Prețul 1 fl. 30 cr.

Institutul tipografic în Sibiiu.

Strada Măcelarilor Nr. 21.

Biblioteca populară a „TRIBUNEI”.

1. **Pădureanca.** Novela de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar cu prețul redus dela 40 cr. sau 1 leu la 30 cr. sau 60 bani.
2. **Fata Stolerului** de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
3. **Ce n'a fost și nu va fi.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
4. **Pipereș Petru.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
5. **Păcală și tândală.** Anecdota de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
6. **Jucării și jocuri de copii.** De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
7. **Teiu legănat.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
8. **Colăcărutul.** Obiceiurile țăranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
9. **Filica a nouă mame.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
10. **Povestea lui Ignat.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 3 cr. sau 6 bani.
11. **Sfântul Nicolae.** De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
12. **Îndărătnicul.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
13. **Blăstem de mamă.** Legendă populară din giurul Năsăudului. De George Coșbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
14. **Bunica** de Bojena Němcová, tradusă din limba boemă de Prof. Dr. Urban Iarník. Un exemplar cu prețul redus dela 1 fl. sau 3 lei la 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
15. **Vlad și Catrina.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
16. **Din bătrâni.** Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
17. **Pe pământul Turcului** de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
18. **Căldărușa cu trei picioare.** Poveste franțuzească de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
19. **Cenușotca.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
20. **Un pețitor îndărătnic.** Novela de Björnsterne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
21. **Prietenul meu Văntură-Teară.** Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
22. **Scăpărătoarea.** Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
23. **Fata Craiului din cetini.** De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
24. **Strigoaica.** Din fantasilor lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
25. **Draga mamei.** Bătălie de George Coșbuc. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
26. **Taina unei vieți.** De Björnsterne Björnson. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
27. **Vecinii.** Din fantasilor lui Nicolae Gogol. Un exemplar 30 cr. sau 60 bani.
28. **Păcală în satul lui.** Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
29. **Sgârșitul.** Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
30. **Lumea proștilor.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
31. **Nusciul-împărat.** Poveste din popor de „Mărgineanul”. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
32. **Dina-împărăteasă și peana ei aleasă.** Poveste din popor de „Mărgineanul”. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
33. **Fulger.** Poveste în versuri de George Coșbuc. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
34. **Spice de aur.** Culese de dascălul Ioan P. Lazar. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
35. **Un idil în Roșeni.** Novela de Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
36. **Baba iadului.** Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
37. **Prințesa fermecată.** Poveste în versuri de P. Dulfu. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
38. **Dina mărăgărelelor.** Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
39. **Doi copii.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
40. **O partidă în patru.** De Antonio Ghislanzoni. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
41. **Posacul bun de inimă.** Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradusă de Domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
42. **Croitorul și cei trei feciori.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 15 cr. sau 30 bani.
43. **Mica Fadetă.** De George Sand. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
44. **Rusalin păcurarul.** Poveste de Nicolae Trimbiționiu. Un exemplar 22 cr. sau 44 bani.
45. **Roma învinsă.** Tragedie în 5 acte de Alexandru Parodi. Tradusă de I. L. Caragiale. Un exemplar 24 cr. sau 48 bani.
46. **Clara Milici.** Novela de I. Turghenev. Traducere din limba rusă de Enea Hodoș. Un exemplar 40 cr. sau 80 b.

O sută de ani. De Ioan Slavici. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librărilor și preste tot vânzătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predeal					Predeal—Budapesta					Budapesta—Arad—Teiuș					Teiuș—Arad—Budapesta					Copșa-mică—Sibiiu								
	Tren de porțano	Tren accelerat	Tren de porțano	Tren de porțano	Tren accelerat		Tren de porțano	Tren accelerat	Tren de porțano	Tren de porțano	Tren accelerat		Tren de porțano	Tren accelerat	Tren de porțano		Tren de porțano	Tren accelerat	Tren de porțano		Copșa-mică							
Viena	10.50	8.—	8.—		3.25	București	4.40	7.35	8.50	Viena	10.50	8.—	3.25	Teiuș		3.09		1.39			Copșa-mică	3.—	10.47			7.10		
Budapesta	8.30	1.50		3.20	5.50	9.15	Predeal	9.12	1.12	5.16	Budapesta	8.15	1.50	9.50	Alba-Iulia	3.50	2.19				Șeica-mare	3.31	11.27			7.43		
Szolnok	11.38	3.57		6.50	9.22	11.19		9.41	1.42	5.57	Timiș	11.14	3.57	1.05	Vințu-de-jos	4.09	2.36				Loameș	4.15	12.08			8.27		
P-Ladány	2.12	5.51			11.53	12.57	Brașov	10.17	2.18		3.45	6.52	5.24	Jibot	4.52	3.03					Ocna	4.46	12.38	7.—		8.59		
Oradea-mare	3.53	7.06			1.50	2.12						Tr. de porțano	4.30	2.20	5.46	Orăștie	4.55	3.30			Sibiiu—Copșa-mică							
	4.—	7.13		2.34	2.19	Simeria (Piski)															5.23	4.17	Sibiiu		7.35	4.34	3.35	10.17
Mező-Telegd	4.30	7.43			3.03		2.49	Apatia	3.40	5.42	8.37	Glogovaț	4.42	2.34	5.57	Deva	5.59	4.33										
Rév	5.22	8.18			3.46	3.26	Agostonfalva				Pauliș	5.03	3.05	6.19	Ilia	6.49	5.17			Loameș	8.30	5.25			11.09			
Bratec	5.45				3.57		Homorod	4.29	6.55	9.46	Radna-Lipova	5.14	3.23	6.30	Gurasada	7.—	5.28			Șeica-mare	9.05	5.55			11.40			
Bucia	6.05	8.51			4.09		Hașfalău	5.34	8.23	11.03	Conop	5.32	3.39	6.48	Zam	7.28	5.53			Copșa-mică	9.34	6.20			12.05			
Ciucia	6.31	9.07			4.55	4.21	Sighișoara	5.54	8.53	11.29	Bérvava	6.12		7.27	Soborșin	8.03	6.24											
Huedin	7.12	9.37			5.34	4.55	Elisabetopol	6.21	9.31	12.06	Soborșin	6.58		8.07	Bérvava	8.54	7.02											
Stana	7.29				5.51		Mediaș	6.42	10.09	12.37	Zam	7.26		8.38	Conop	9.10	7.17											
Aghirș	7.49				6.12		Copșa-mică	6.55	10.31	12.53	Gurasada	7.52		8.57														
Ghirbău	8.01				6.25	5.47		6.57	10.47		Ilia	8.03		9.13	Radna-Lipova	9.44	7.46											
Nădăgel	8.14				6.39		Mickăsasa		11.06		Ilia	8.26		9.29	Pauliș	9.58	7.57											
Cluj	8.29	10.37			6.56	6.—																						
	8.46	11.10		8.20	6.18	Blaj																						7.31
Apahida	9.03	11.28			8.45	6.34	Crăciunel	8.—	12.23	2.49	Simeria (Piski)	9.50	10.19		10.46	8.40				Oșorheiu	5.35				5.36			
Ghirbău	10.08	12.38			10.21	7.34		8.07	1.08	3.47	Orăștie	10.16	10.50	Arad	11.18	8.24	9.05				Reghinul-săs.	7.10				7.15		
Cucerdea	10.37	1.14			11.09	7.57	Aiud	8.24	1.35	1.50	Jibot	10.36			11.18	8.24	9.05											
Uioara	10.56	1.21			11.17		Vințu-de-sus		2.05	2.12	Vințu-de-jos	11.—	11.44	Szolnok	4.15	11.51	2.21											
Vințu-de-sus	11.04	1.29			11.26		Uioara		2.18	2.19	Alba-Iulia	11.26	12.06	Budapesta	7.20	1.55	5.50											
Aiud	11.28	1.54			11.54	8.22	Cucerdea	8.54	2.81	2.39	Teiuș	11.53	12.38	Viena	6.05	7.20	1.40											
Teiuș	11.45	2.13			12.18	8.38	Ghirbău	9.23	3.18	3.15																		
					8.38	8.43	Apahida	10.45	5.14	6.34	Simeria (Piski)—Petroșeni					Petroșeni—Simeria (Piski)												
Crăciunel	12.13				12.58	8.43		5.14			Simeria	6.00	10.35	4.22	Petroșeni	6.00	10.50	6.20										
Blaj	12.44				1.34		Cluj	11.01	6.08	4.53	Streiu	6.35	11.26	4.58	Banița	6.41	11.40	6.54										
Mickăsasa	1.35				2.29				6.29	5.30	Hăteș	7.21	12.23	5.42	Crivadia	7.19	12.19	7.20										
Copșa-mică	1.51				2.48	9.48			6.47	5.47	Pui	8.06	12.—	6.36	Pui	7.57	1.05	7.51										
Mediaș	2.12				3.03	9.50					Crivadia	8.47	2.23	7.24	Hăteș	8.36	1.54	8.25										
Elisabetopol	2.31				3.26	10.06					Banița	9.21	3.19	8.04	Streiu	9.18	2.49	9.01										
Sighișoara	3.04				4.07	10.28					Petroșeni	9.45	4.—	8.36	Simeria	9.52	3.27	9.35										
Hașfalău	3.46				4.49	11.04					Arad—Timișoara					Timișoara—Arad												
Homorod	4.04				5.35	11.19					Arad	6.15	11.30	7.15	Timișoara	6.20	1.11	5.05										
	5.26					12.27					Vinga	7.32	12.47	8.04	Vinga	7.21	2.46	6.40										
Agostonfalva	6.10				8.09	12.58					Timișoara	8.42	2.04	8.57	Arad	8.03	3.50	7.50										
Apatia	6.41				8.43	1.15																						
Feldioara	7.17	Tr. de porțano	Tren accelerat		9.18	1.35																						
Brașov	8.—	12.20	5.15		10.05	2.00																						
Timiș		1.41	5.57			3.01																						
Predeal		2.53	6.29			3.31																						
București		8.50	11.55			9.30																						
Murêș-Ludoș—Bistrița					Bistrița—Murêș-Ludoș																							
Murêș-Ludoș				4.—			Bistrița																					
Tagu-Budatelic				6.48			Tag-Budatelic																					
Bistrița				9.59			Murêș-Ludoș																					
Nota: Numerii înscrizați cu linii groase înseamnă orele de noapte.																												